

Справа «Клейн та інші проти Нідерландів» (Kleyn and Others v. the Netherlands)

У рішенні, ухваленому 6 травня 2003 року у справі *«Клейн та інші проти Нідерландів»*, Суд постановив, що:

- ч. 1 ст. 6 Конвенції підлягає застосуванню у справі; не було порушення ч.1 ст. 6 Конвенції.

Обставини справи

Справа стосується чотирьох заяв, поданих 23-ма громадянами Нідерландів та 12-ма датськими компаніями, будинки чи офісні приміщення котрих розташовані поруч споруджуваної у даний час нової гілки залізничної колії, що проходить територією Нідерландів від порту у м. Роттердам до кордону з Німеччиною (*«Betuweroute railway»*). Відповідних чотири заяви були об'єднані Судом у єдине провадження.

Усі заявники взяли участь у процесі, оскаржуючи рішення щодо визначення маршруту згаданої залізничної гілки – так зване «маршрутне» рішення.

Це рішення було ухвалено Урядом згідно з процедурою, передбаченою Законом «Про планування транспортної інфраструктури», який набув чинності 1 січня 1994 року. У 1998 році за наслідками розгляду скарг на згадане рішення Адміністративний юрисдикційний відділ Державної Ради Нідерландів частково задовольнив вимоги заявників. Заявники подали апеляції на рішення Адміністративного юрисдикційного відділу, які були відхилені новим складом Адміністративного юрисдикційного відділу. Підстави відхилення апеляцій було викладено у двох рішеннях (від 16 квітня 1999 року та 25 липня 2000 року).

Зміст рішення Суду

Заявники стверджували, що їхню справу не було розглянуто незалежним і безстороннім судом, як цього вимагає ч. 1 ст. 6 Конвенції. Вони вважали, що Державна Рада Нідерландів, Адміністративний юрисдикційний відділ якої розглядав їхню справу, не є неупередженим органом, оскільки спочатку Державна Рада надала консультативний висновок стосовно прокладення згаданого залізничного маршруту, а далі заслухала відповідне питання за процедурою судового розгляду. На обґрунтування своїх вимог заявники покликалися на рішення Суду від 28 вересня 1995 року у справі *«Прокола проти Люксембургу»*, в якому той постановив, що послідовне виконання консультативних та судових функцій стосовно того самого рішення може викликати сумніви щодо неупередженості відповідної інституційної структури. У даній справі Державна Рада Нідерландів спочатку надала Уряду консультативний висновок щодо проекту Закону «Про планування транспортної інфраструктури», а згодом, після спливу певного часу, розглянула питання щодо законності так званого «маршрутного» рішення, ухваленого Урядом за процедурою, передбаченою у вказаному нормативному акті.

Уряд стверджував, що усі заявники, за винятком панів Раймак, не вичерпали необхідних національних засобів правового захисту, оскільки вони не звернулись зі скаргою стосовно справедливості адміністративного провадження у їхній справі ані до Адміністративного юрисдикційного відділу, ані до суду загальної юрисдикції.

Суд вказав, що, зважаючи на відхилення Адміністративним юрисдикційним відділом скарги панів Раймак, котра ґрунтувалася на висновку Суду у справі *«Прокола проти Люксембургу»*, Суд не бачив можливості вирішити скарги інших заявників інакше, ніж це було зроблено стосовно скарги панів Раймак. Крім того, заявники довели, що у них не було достатніх підстав сподіватися на позитивне вирішення їхнього питання у суді загальної юрисдикції. Відтак, скарги заявників до Суду не можуть бути залишені без розгляду на підставі невичерпання необхідних національних засобів правового захисту.

Суд дійшов висновку, що скарга заявників стосовно можливого порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції піднімала настільки важливі питання права, що цього було достатньо, аби гарантувати розгляд згаданої скарги Судом по суті.

Центральним питанням, котре було поставлено на вивчення Суду, було питання про

те, чи у контексті обставин даної справи Адміністративний юрисдикційний відділ володів необхідними гарантіями незалежності та безсторонності. Проаналізувавши процедуру призначення на посади членів Державної Ради Нідерландів, а також умови проходження ними служби, Суд не виявив жодних обставин, які б підтверджували побоювання заявників стосовно незалежності цього органу. Також не було встановлено жодних фактів, які б вказували на особисту упередженість з боку будь-якого члена Державної Ради з тих, котрі розглядали скарги заявників щодо незаконності «маршрутного» рішення.

На відміну від Уряду, Суд не був достатньо переконаний у тому, що спеціальні внутрішньоорганізаційні заходи, вжиті Державною Радою для імплементації рішення Суду у справі *«Прокола проти Люксембургу»*, Гарантували неупередженість Адміністративного юрисдикційного відділу в усіх справах, які він розглядає, як цього вимагає ч. 1 ст. 6 Конвенції. Проте завдання Суду не полягало у тому, аби абстрактно вирішувати в цілому питання про відповідність юрисдикційної системи Нідерландів вимогам Конвенції. Суд мав вирішити, чи узгоджувалась із вимогами об'єктивної неупередженості у контексті обставин даної справи така організація діяльності Державної Ради, відповідно до якої окремі її члени реалізовували повноваження як на надання консультативних висновків, так і на виконання судових функцій.

Суд дійшов висновку, що не було підстав вважати, нібито консультативний висновок, наданий Державною Радою стосовно проекту Закону *«Про планування транспортної інфраструктури»*, і наступний розгляд цим органом питання щодо законності «маршрутного» рішення, яке було ухвалено за процедурою, передбаченою у згаданому Законі, є заходами, котрі стосуються «тієї самої справи» чи «того самого рішення». Попри те, що у відповідному консультативному висновку містилася згадка про планування *Betuweroute railway*, така згадка, на думку Суду, не може розглядатись як вирішення Державною Радою заздалегідь будь-яких питань, котре начеби було відтворене Урядом у «маршрутному» рішенні.

Суд не погодився із заявниками у тому, що рекомендації Державної Ради стосовно початкової й кінцевої точок гілки колії *Betuweroute railway* будь-яким чином могли визначити точний маршрут останньої.

Тому, на думку Суду, побоювання заявників стосовно браку незалежності та неупередженості Адміністративного юрисдикційного відділу у їхній справі не можна вважати об'єктивно виправданими. Тому Суд постановив, що порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції не було.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України О. О. Бекетовим, Р. М. Москалем, Н. П. Ничай, М. Ю. Пришляк, Т. І. Пашуком, М. Б. Рісним, А.-М. Я. Хом'як.